

HETI SZEMLE

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI HETILAP.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:	
Egy évre	6 korona — fillér
Félévre	3 " —
Negyedévre	1 " 50 "
Tanítóknak és kézműiparosoknak egy évre	4 korona
Egyes szám ára	20 fillér.

Felelős szerkesztő
BÁTHORY ENDRE.
Főmunkatárs
MAROSÁN JÁNOS.
A lap kiadója:
A „PÁZMÁNY-SAJTÓ”

A szerkesztőséget és kiadóhivatalt illető összes küldemények, pénzek, hirdetések stb. a „Pázmány-sajtó” címére küldendők, (Iskolaköz 3. sz.)
Hirdetések jutányos árbau vételnek fel.
Nyilttér sora 40 fillér.
A lap megjelenik minden szerdán.

Megdöböntő ítélet.

A kir. kuria 14 napi államfogházra, továbbá 10 napi államfogházra átváltoztatandó 200 K pénzbüntetésre ítélte Koczurek Rezső pozsony-szent-istváni plébánost azért, hogy hiveit a szépszékéről eltiltotta az állami anyakönyvek aláírásától, kijelentvén, hogy egyháza ellen vétkezik, aki azt cselekszi.

A pozsonyi kir. törvényszék és a kir. ítélőtábla egyhangulag felmentette a plébánost, a kir. ügyész fellebbezése folytán került az ügy a kuria elé, mely a fent idézett meglepő ítéletet hozta. A kuria az indokolás első részében maga is elismeri, hogy olyan törvény nincs, mely a házaseleket a jegyzőkönyv aláírására kötelezné, az indokolás további menetén egy erős fordulattal mégis kimondja a bűnösséget a törvénnyel szemben tanusított engedetlenségre való felhívás czimén,

Mi ez? . . . Melyik törvénnyel szemben követett el engedetlenséget? . . . A melyik nem létezik? . . . Mert hogy nem létezik, az kétségtelen. Sőt a törvény egyenesen kimondja, hogy a házaselek nem

tartoznak aláírni a jegyzőkönyvet, ha az lelkiismeretükkel, vagy valóságos meggyőződésükkel ellenkezik.

A kir. kuria a legfelsőbb bíróság, ahonnan nincs tovább appellálata, legfellebb kegyelemért lehet folyamodni Ó Felsőgéhez. Nagy felelősség hárul tehát reá ítéleteinek kimondásában és azokat az ítéleteket oly érvekkel kell támogatnia, melyek mindenkét meggyőzzenek a bűnösség tényálladéka felől. Ez az ítélet azonban erre egyáltalában nem alkalmas, mert maga az indoklás is homlokegyenest ellenkezik egymással, midőn előbb kijelenti, hogy olyan törvény nem létezik, mely a házaseleket kötelezné az aláírásra, és egy nem létező törvénnyel szemben tanusított engedetlenségért mondja ki a bűnösséget.

Annál nagyobb felelősség hárult a kir. kuriára a jelen esetben, mivel két bíróság egybehangzó ítélete felmentette a vádlottat. A kuria ítéletével ezen két bíróságot (törvényszék és ítélőtábla) kétségtelenül desavualta, mert ha az igaz, amit a kuria kimondott, nyilvánvaló, hogy a két bíróságnak nincsen elegendő jogérzéke a bűnösség ismervének megállapítására.

Ámde a józan logika azt mondja, hogy olyan törvény ellen nem lehet engedetlenséget elkövetni, ami nem létezik. Ebből kétségtelenül világos, hogy a legfelsőbb bíróság ítéletének nincsen jogi alapja és ezt okvetlen meg kell reperálni. Meg kell reperálni az által, hogy Ó Felsőge adjon kegyelmet az elítélt plébánosnak, az igazságügyi kormány pedig gondoskodjék róla, hogy az olyan egyének távolittassanak el a legfelsőbb bíróság ítélőszékeiből, akik alkalmat szolgáltatnak arra, hogy a közönségben megrendüljön az igazságszolgáltatás részrehajlatlan volta vetett hit.

Eddig a magyar bíróság úgy állott és ma is úgy áll a nagy közönség előtt, hogy mindenben az igazságot keresi, hogy egyéni, vagy politikai tekintetek soha nem játszanak bele ítéleteibe, hogy a leglelkiismeretesebb gondossággal mérlegeli az ügyeket, s minden egyéb tekintet félretételével ennek az egyetlenségnek hódol: Legyen igazság! . . .

Ezt a nymbust a magyar bíróságnak elveszíteni nem szabad, mert a fent idézethez hasonló esetek

TÁRCZA.

Köszöntésem

egy derék férfi 25 éves tanítói jubileumán.

„Hareok végeztével nő a hősök száma! . . .”
Hasonló az élők köznap esatája:
Eldicsékszik olykor végzett nagy tettekkel,
— Habár nem is tette — mert hisz az ember! . . .
És a világ mintha valóban nem látja:
„Lehet, hogy igaz volt” — gondolja magába! . . .
Ünnepli a „hőst” és — koszorút ad neki
Amaz pedig esalfán: Könyves szemmel nézi.
— Csak a szerényeknek jutalmát nem látja
Senki a világba!

Köves göröngyök közt, nehéz pályát futván
Nagyon sok szegény hős halad tova utján!
— Minden kis faluban iskolát emelnek,
Minden iskolában — gyermeket nevelnek:

És a nevelőnek csak egy esztendőben
Érdem gyűjtésére jut alkalom bőven.
Tüvel kutat ásní, — mélyíteni a tengert:
Hasonló a munka, mit az Isten rendelt
Minden tanítónak, mindenik tanárnak: —
Im ezek a hősök . . .
Jutalmat az Isten szent kezéből várnak.

Évtizedek mennek, mulnak el felettük . . .
Mosolyogva mondják! „Mi észre sem vettük!”,
S ha jubileumra gondol egyik, másik,
Igy felelnek akkor — a „tanító-bácsik”:
Csak azt tettem mindig, amit tenni kellett.
Talán kissé többet, . . . talán kevesebbet . . .
Nem azért fáradtam, hogy most jubiláljak,
Hanem hogy hitemnek
Szeretett hazámnak valamit szolgáljak! . . .

Nincs is annál fényesebb, magasztosabb ünnep,
Mint amelyet esendben, s ilyenszível ülnek! . . .

Ugy érzem én, ki negyedszáz évig,
Munkált becsülettel, hol a nemzet érik:
Nem kell annak hangos, dicsőítő óda
Hiszen más e munka — igazi adója!
— Azoktól kívánják a bért, kit neveltek,
És ha azok hitben, jóban nagyok lettek:
Drága az ünnepjük, . . . megvan akkor minden:
Megadta az — Isten! . . .

Ha tiszta szívből sir, nevet az ember:
Önmagától csordul könnypatak a szemben!
Ugy vagyok ma számmal! Önkéntelen árad,
Amint az emlékek hosszú sora támad.
És folyik szerényen, majd lassu futásba,
Míg annyira nő, hogy: ömütját elállja . . .
Tiszta kívánságom törje át a gátat:
„Áldja meg az Isten azt a esendes házat,
Hol a jubiléó huszonöt év múltán
Imádkozó szívvél — telve új erővel
Néz ma vissza hosszú . . . dicsőséges utján!.,
M. B.

— Két szentkép diszes aranyozott kerettel ingyen, ki 25 forinton felül bevásárol —
Krámer Jeremiás butorkereskedésében **Szatmár** a színházzal szemben.

Helyben készült legjobb minőségű ebédlő és hálószoba berendezések olcsón kaphatók.
Lelekészek és tanítók részére 10% árkedvezményt nyujtok.

előfordulása beláthatatlan következményeket von maga után.

Inkább dobassanak ki a bírói székekből azok, akik érdemtelenek reá, minthogy csorba essék a magyar bíróság tekintélyén és a nagyközönségben megrendüljön a hit, melyet eddig a bírói ítéletek pártatlanságba vetett.

A pápaság hivatása a multban és a modern korban.

— Elnöki megnyitó beszéd, melyt irt és mondott a Szatmár—ugocsavármegyei Rk. Tanítóegyesület 25-ik közgyűlésén **Bodnár Gáspár**, szentszéki tanácsos, a pedagógia tanára, egyesületi elnök. —

(Folytatás és vége.)

Aranymisés pápánknak X. Pius, szentséges Atyánknak a Szentlélek sugallatából való pápaválasztását pedig édes mindnyájan aggodások és reménykedések közt megéltük.

Szinte észrevétlenül indul meg uralkodásának nyomán — írja Mázy Engelbert — és járja át lassankint egész közművelődésünket és vele társadalmunkat a történeti, nemzeti és keresztény elemek renaissance. És az egyház feje századunk elején, csak nevet ad e mozgalomnak, mikor alig hogy trónjára lép, világgá kiáltja:

— *Instaurare omnia in Christo. Megújodni, átalakulni Krisztusban.*

Történeti tapasztalat, hogy a restauráció, a lelkek megújodása mindig hullámzással jár. *Társadalmi dagály* keletkezik, mozgalom, hullámvérés, sőt zivatar, de melynek nyomában az igazság, a tisztánlátás, a szükséges egészséges friss levegő szellője vonul végig társadalmunk nagy szintjén. Az egyház kebelében is.

És ez a társadalmi hullámvérés, a lelkek e

nagy vívódása mutatja leginkább, hogy a keresztény igazságok a világ sarkát alkotják.

Uj Erasmuskok állanak a váló utra. Akiknek tekintetét a lelkiismeret szava oda szögzi az ősi, a hamisíthatlan Egyház hitéhez, tekintélyéhez, de akiknek büszke értelmük, az idegen, zavaros forrásokból merített ismeretek halma merészen jut bele a kriticizmus veszélyes tultengésébe. Akik, mint egykor Erasmus, visszatekintenek az Egyház, a pápaság nagy multjára, egykori dicsőségére, befolyására, lelkeket kielégítő tanára . . . de ami szerintök tünőben van, mert képtelen arra, hogy harmóniát létesítsen a lelkek szabad szárnyalása és az Egyház maradisága közt.

Nem is ujak ők, kik az Egyháztól elismerőleg nyilatkoznak, kik szívük szeretetével csüggnék az édes anyán, de azért mégis ez anyának tiszta arcát igyeksenek megszeplősíteni . . . Nem, nem ujak ők, nem is ismeretlenek, csak nevük változott.

Modernistáknak hívják ma őket.

Pedig a higgadtan, komolyan gondolkodó elme már tisztában van azzal, hogy ma már a modernség újat jelent ugyan, de nem mindig jobbat.

És tisztában kell lennie azzal is, hogy az Egyház nem lehet sem az ábrándozóknak, sem a modernistáknak kísérleti objektuma.

A tetszhalálnál is veszedelmesebb a tetszélet.

Már pedig ilyen életet élve, ilyen életrendszert, ilyen igazságokat vallva, hirdetve akarnak a modernisták bent maradni az egyház falain belül. Mert ők szeretik az Egyházat!

Szeretik! Lehet. De azért tévedésben vannak. És az ő tévedésük nem is érzelmi, de értelmi tévedés. Van ugyanis az értelemnek egy sajátsága, hogy minden áron függetlenül akar haladni. Nem tűr utja keresésében segítő társat, utmutatót. Azért mindig téves ösvényekre vetődik.

Igy jártak a modernisták is!

Hol tartanak, hova jutottak már?

Hiszen a modernisták szabadkutatása romboló kritikává lett. Az evangéliumból romantikus mesekönyveket, Krisztus Urunk főszegecs isten-ember alakjából valami káprázatosan szétfolyó mithost alkottak.

És az a legveszedelmesebb, hogy ma már nem csak elméleti modernizmus van.

Gyakorlati modernizmussal is találkozunk uton-utfélen. Olyan katolikusokkal, akik még eljárnak a templomba, de modern emberek lévén, talán csak éppen a művészet kedvéért, az orgona lágy, ringató hangjáért, az ének kelleméért, de nem benső, ellenállhatatlan lelki szükségükért. Időnkint való megújulásról, lelki táplálékról, az Oltárszentségben rejő isteni malasztról a modern katolikus már nem akar tudni.

És van bátorságom kimondani Uraim, hogy a magyar néptanítói karban, tagadhatatlanul nagyobb számú benső, igaz és hű kath. tanító és tanítónők mellett találunk ilyen gyakorlati modernista lelkeket.

A jó Isten mentse meg a kath. egyházat és kath. tanügyet az ilyen pedagógusoktól. Akik Krisztus urunk nevelői eszményképét mithosszal fátyolozzák be. Akik az erkölcsöt izületében választják el a vallástól. Akik elválasztó falakat állítanak a hittan és többi tárgyak közé. Akiknek mese a biblia és kényszer anyag a katekizmus. Akik úgy tartják, hogy a modern tanító nem hajtja meg térdét az Isten előtt és kinek nincs szüksége egyházi parancsra, hogy legalább évenként egyszer megújodjék Krisztusban.

Oh a gyermekeknél, a népnél nincs biztosabb és szigorubb bírálója az ilyen modern tanítónak. És jaj a keresztény, legkivált a kath. nevelésügynek, ha egyszer a nép, a gyermek-sereg belát a tanító szívébe, lelkébe és megalakítja magának azt az ítéletet, hogy az ő tanítója nem hívő, nem is benső meggyőződésből kath. tanító, hanem fizetést, jövedelmet hajhászó béres ember. Ha majd olvassa az ifju a klasz-

Az aranyosmegyesi vár.

Írta: **Marosán Kornél.**

Az aranyosmegyesi vár a község kellő közepén fekszik aránylag most már nem nagy kiterjedésű parkban. Ezen park csak ezelőtt 30 évvel is oly gyönyörű volt, hogy a messzeföldről ide vetődött idegen, soha sem sajnálta a fáradságot, amit a vár és annak parkja megtekintésére fordított. A park utolsó gondozója gróf. Karocsay Klementia volt. Azonban ő férjhez ment, itt hagyva gyönyörű virágágyait és virágházait. A vár körül futó mély vársáncok, a sáncok szegletein kiemelkedő magas dombok oly helyzeteket teremtettek kertészeti szempontból, melyek magukban véve is vadregényes és művészies kiállításokat teremtettek. Hát ha még hozzá képzeljük azt a temérdek exotikus virágot, eszerjét és fát, melyek mind a maguk helyére és az adott helyzet festői kihasználására lettek elültetve? No de hát azokat már hiába siratjuk. Helyüket elfoglalták az enyészett virágai: a dudva és bozót.

A vár négyszögben van építve, mind a négy sarkán kiszögellő bástyatoronnyal. Ezenkívül a homlokzaton van a főtorony.

Maga az épület most is két emeletes, de amint a padlást vizsgáljuk, a harmadik emeletnek is megvan minden szoba maradványa, a padláson meredező falakkal és ajtókkal. Egy bástyatorony szegletén megmaradt egy kémény, eredeti építészeti díszítésekkel és festésekkel. A vár négyszögben van. Régebben kut is volt, most már be van tömve. A főberájt fél iv alaku boltozott kapu, ölnyi vastag falakkal. A főberájt felett faragott díszítések között: Lónyay Zsigmond címere, e felett a következő felirással. ANNO DNI MDCXXX. MAGE, SIGIS DELONIA CONES COTT, GRASNE N A FVNDAMENTIS EXTRVXIT.

Egy másik oldal ajtó felett van Kemény János erdélyi fejedelem sárkány fogas címere. Bent a vár négyszögben, a pince ajtó felett, faragott díszítések, címerek, míg az emeleten díszítések és évszámok.

A várnak építési anyaga vegyes. A vár uralma alá tartozó községek, oly követ hordtak hozzá, mint a milyen határukban találtak. Így az avasiak nagyrésze, csak gömbölyű patak követ hozhatott. A mai kőművesek olyan anyagból nem tudnának olyan nagy épületet rakni. Kezdetben nem is lehe-

tett valami erős épület, de hát az idő ezt is úgy megerősítette, összeérlelte, hogy egy darabocská vakolatot csak kalapácsal lehet letörni.

A vár alatt hatalmas pincék vannak körös körül. Ezek egyrésze a jobbágyok börtizedének befogadására szolgált. A másik része tömlöcökül szolgált. Az utolsó beárestáltak az 1848-iki lázadók voltak. Ma e pincék legnagyobb része üres. Egy egy darab belőlük bérbe is van adva. A hagyomány azt tartja, hogy valamely pincéből alagút vezetett a „Zinér“ várához. Azonban ez teljes lehetetlenség. Nincs kizárva azonban, hogy a vár az alig egy pár száz méterrel tovább fekvő kolostorral volt alagúttal össze kötve, annál is inkább valószínű ez, mivel végső esetben az elmenekülésről, az ily helyeken rendszerint gondoskodtak.

A földszinti helyiségek, kamarák, konyhák és a várórság laktanyájául szolgáltak. Ahoz képest ma is hatalmas, száraz és egészséges termék, csak egy hibájuk van mint minden többi helyiségnek is, hogy igen sötétek. Az első emelet pillérekön nyugvó fedett folyosókkal és verandákkal van körül véve. Van ott tizennégy nagy terem és négy

Uj vaskereskedés! SZELES BÉLA vas és szerszám kereskedése Uj vaskereskedés!

Deák-tér 2. szám. SZATMÁR. (A városháza mellett.)

Ajánlja a n. é. közönség szives figyelmébe dúsan felszerelt árúraktárát mindennemű vasanyagokban, u. m.: rudvas, vaslemez, huzal, huzalszegek, vaskályhák, lemez és öntött vasedények, vasalók, evőeszközök, ollók, zsebkések, épület- és butor-vasalások és minden e szakmába vágó árúknak.

A Diabolit olaj (szagtalanító minden fertőző helyre) és az **Admirál pormentesítő olaj** egyedüli elárúsító helye.

— Kiválóan fontos iskolák, hivatalos helyiségek, kórházak, kávéházak, nyilvános magánkiosztók és pissoirok részére. —

szikus, magyar költőt, egy szebb, ideálisabb kor költőjét, ki buzgón leomlik Isten színe előtt, a dicső előtt, mert ő hozta e nagy Minden ezer nemét a semmiségből, az ő szemöldöke ronthat s teremhet száz világot, vajjon mit érez majd lelkében, ha tanítójára, a büszke modern tanítójára gondol?

Tagadhatlan, mélyen tisztelt *A pápaság és a modern sajtó.* Uraim, hogy a modernizmus legközvetlenebb élesztője, fegyvertársa, biztatója, védelmezője — a modern sajtó. A sajtószabadság hajnalán uralmába, zsoldjába fogadták, kerítették a sajtót a liberalizmus, a hitelenség, a kereszténység és különösen a kath. Egyház s a pápaság kifáradhatatlan ellenségei . . . mind, de mind. Most a sajtó karjaiba vetette magát a modernizmus is.

Hogy ma már mily hatalma, ereje, befolyása van a sajtónak a lelkekre, az egész társadalomra, azt itt, önöknek szükségtelen fejtegetnem. Jól ismerik önök a lélektan törvényeit.

Csak inkább érintőleg hozom fel, hogy az egész világon *nyolcvanötezer* ujság jelenik meg, *tizenkét milliárd* példányban.

A pápaság már régen tudja, hirdeti, hogy akinek kezében van a sajtó hatalma, az az ur a lelkek felett, ur az országban, ura a vagyonnak, a politikai helyzetnek.

És ami minket, népmelvelőket leginkább érdekel — az ura a jövő nemzedéknek is. Eddig azt hirdettük, hogy *akié az iskola, azé a jövő.* Ma is igazság ez. De csak egy bizonyos határpontig. Addig, míg a sajtó, mint a nevelésre és oktatásra hihetetlen módon ható tényező meg nem kezd a maga befolyását.

Azon tul hinnünk, látnunk és tapasztalunk kell, hogy: *„Azé a jövő, akié a sajtó.“*

A pápaság sohasem akarta és akarja elnyomni a sajtót, sem annak szabadságát. Sőt, hogy megérti, felfogja a modern kor kívánalmait, szükségleteit, a sajtót és a kath. Egyházat illetőleg, kiálto bizonyítékaink vannak.

Már 1869. évben IX. Pius pápa így nyilatkozik ország és világ előtt:

— *Ma egy jó hírlapíró többet használ az egyháznak, mint egy hitszónok.*

XIII. Leo pápa 1889. évi október hó 15-iki körlevelében hirdeti, hogy kötelességük a katolikusoknak, hogy hathatósan támogassák sajtójukat.

X. Pius pápa pedig, akiről tudjuk, hogy egy kath. lap megmentéseért aranykeresztjét is fel akarta áldozni — ezeket mondotta:

— Ah! a sajtó — még mindig nem fogják fel fontosságát. Sem a hívek, sem a papok nem törődnek vele úgy, amint kellene. Az öregek azt mondják néha, ez új dolog s régebben ép oly jól mentették meg a lelkeket anélkül, hogy az ujságokkal foglalkoztak volna. Könnyű azt mondani: régente! régente! De ezek a keményfejek arra már nem gondolnak, hogy régente a rossz sajtó nem volt mindennél ott, következképp a jó sajtó ellenmérge sem volt éppen olyan szükséges. Nem a „régente“-ről van szó. Mi nem vagyunk már a régentében; mi benne vagyunk a mában.

Egyenesen hozzánk, magyarokhoz pedig azt írta X. Pius pápa 1908. évi január hó 10-én:

— Rendkívül örvendezünk, hogy Magyarország katolikusai a kellő ellentállásnak erős akarásával, lelkükben teljesen megértették és mélyen belátták, hogy korunk elhatalmasodó bajainak, mérgezett és kárhozatos forrása: a romlott sajtó.

Uraim! Kell-e mondanom, szükséges-e fejtegetnem, hogy a *romlott sajtó* ellen és a *jó sajtó*ért a *tanítóság*, s egyáltalán a nevelés-oktatás nagy mezején működő tanfériak sokat, nagyon sokat tehetnek.

Akik a betűk uraivá tették az új nemzedéket, akik az első könyveket adják az ifjuság kezébe, akik az olvasás nagy jelentőségű készségét és szeretetét nyújtják a leendő polgároknak, *azok foghatják igazán szálon a lelkeket arra, hogy az embernek e kiváló képessége ne átkává, hanem gazdag áldások forrásává váljék.*

bástya torony szoba. A termék közül kettő hatalmas nagy terem. Ezek közül az egyik lett volna az „aranyos“ terem. Az átalakítások, toldozások-foldozások a régi díszítésből mindent eltüntettek, kivéve a már említett kémény külső díszítését és festését.

A harmadik emeletre romok között jutunk fel. Egyes termeknek félig lerombolt falai most már a vár padlására esnek, de azért minden terem külön is megkülönböztethető. A nagy toronyszobák ma is épségben vannak még. Egyik szobát a másikkal szűk boltozott esigalópeső köti össze. Az egyik toronyszobában századok múlva is ott van a kandalló helye. Ott a hamu és kialudt parázs. A szemlélő önkénytelenül is felteszi a kérdést: beszélj hamu és te kialudt tűz, kik ültek utoljára körülötled? Mit susogtak a régi diésőségről, mit az elnyomatásról és biztak egy szebb jövőben is?

Az van megírva a várról, hogy 1670-ben levegőbe röpitették. A megmaradt részek pedig 1707-ben le is égtek. A lerombolásnak nyomai ott vannak a harmadik emeleten.

Tűznek azonban nem lehet nyomát felfedezni, vagy ha volt is, nagyon kis térre szorítkozhatott.

A vár fedele amolyan hevenyészett fedél. Miután lerombolták a harmadik (esetleg a negyedik emeletet is) a fedelet a megmaradt falak magasságaihoz alkalmazták. Csupa toldozás-foldozás, semmi rendszer, semmi kötés nélkül. Csuda, hogy annyi idő óta, ezen fedélzetek rég be nem omlottak. Most ezek miatt csakugyan végveszély fenyegeti az egész épületet. Azon kívül, hogy elavult, ugyaimnt most van a legveszélyesebb tűzfészek.

Ime röviden ismertetem e várat. Természetes, hogy egész története köteteket foglalna el. A várnak volt oklevéltára is.

Ez egy ideig Zákány József uradalmi igazgató gondozása alatt állott. Ő is a várnak lakott, de a nyolcvanas évek elején meghalt. A gróf Karocsay Sándor levél és könyvtára szintén itt volt, értékesebb és érdekesebb könyveket és okmányokat rendre elszállították. A megmaradt darabok Bösör-

Képesítsük az olvasni tudó, aztán szerető nemzedéket arra, hogy olyanokká legyenek, mint a szorgalmas méhecskék. Hogy úgy bánjanak majd el a sajtóval, a könyvekkel, az ujságokkal, igen, mint a méh, mely kiröpül a mezők ezer és ezer virágai közé, de nem használ fel minden virágot; nem nyul minden növényhez, csak azt használja fel és arra száll le, melyből a jó nedvet szivhatja fel.

Uraim! A mi feladatunk, hogy a jó olvasmányokkal megkedveltessük a gyermekeket, az ifjuságot, a rossztól, a veszélyestől pedig már korán, az életnek szép reggelén megoltalmazzuk.

És itt, e téren a tanító lelkületétől, egyéniségének hatásától nagyon sok függ. Talán minden. Mert csak az a tanító, az a pedagógus tud a gyermeki érzelmre, szívre, akaratra hatni, aki maga is a szépnek, jónak, igaznak tiszta, hamisíthatlan *felfogásában és gyakorlatában* él. Aki maga is — szereti, pártolja, a jó, igaz és szép szolgálatában álló sajtót, és küzd a romlott sajtó ellen.

* * *

Uraim! Nekünk tehát nem csak a múltat kell tanítani, de a jövőt is. Ezt a XX. századot, melynek *viziói* annyi millió és millió léleknek fonja, szövi megrázó csalódásait a jövőre. Vilmos császár nem rég a *világforgalom, a szentatya, X. Pius pedig* a sajtó századának nevezte e századot. S ki tagadná, hogy e két mélységes érzelmű nyilatkozat ugyszólván egymásba fonódik. „Hiszen a világ minden zugát egymással összekötő forgalmi szálak, a minden elrejtett zugról rögtön értesült, a legkisebb kunyhóig elterjedő és az emberiségnek nélkülözhetetlenné vált *sajtó* a szived jellemző saját-sága.“ (V. ö. Wlassics Gyula elnöki megnyitóját a szombathelyi kulturünnepeken.)

A huszadik században e jellegzetes saját-ság szerint két világnézet fogja azért megvívni csatáját. Megvívni különösen a sajtó fegyverével. És e világnézetben két pedagógiai irány is

ményi Zsigmond itteni földbirtokos gondjaira bízattak. Végre: gr. Karocsay Klementin beleegyezésével, ezek közül is a hasznavehetőbb darabok Bösörményi Zsigmond földbirtokos és Ferenczy Gyula debreczeni teológiai tanár és kollégiumi könyvtárnok közbejöttével, a debreczeni főiskola könyvtárának jutottak.

Hogy Zákány külön okmányokat is kezelt, vagy ő is csak a Karocsay féle családi iratokat gondozta, nem tudom. Ámbár mint a várnak fiskálisa kezelhette a többi családok okmányait is. De akárhogy volt, a várnak vonatkozó iratok ezeknél a családoknál alig nyulhattak tovább vissza mint 1—2 évszázadra. A régiebb időkre vonatkozó okmányok nem itt, hanem más helyen lennének keresendőek, és én gondolom, hogy ezekből is előkerülne sok oly adat, melyekből nyilván kiténnék, hogy nem volna szabad a várat pusztulásnak hagyni.

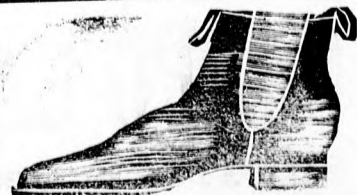
(Vége köv.)

HALÁSZ SÁNDOR úri és női cipész SZATMÁR, DEÁK-TÉR 7. SZ. (HALMI-HÁZ)

Ajánlja a mélyen tisztelt közönségnek egészen újonnan és a mai kor igényeinek megfelelően berendezett **cipész-műhelyét**, hol is a legolegánsabb kivitelben készülnek mindenféle **sohevrâu, lakh, box, zerge és strapa-czipők.**

Vidéki megrendelésekre és hibás lábakra különös gond fordítatik.

csatára kél. A kereszt pedagógiája és a kereszt ellenségeinek pedagógiája. S ki tagadja, hogy a kultura csinálásnak egyik hatalmas tényezője a pedagógia, a kereszt pedagógiájának győzelme pedig attól függ, hogy kié lesz a sajtó.

* * *

... Aquinói szent Tamástól *Ami hitünk, egyszer azt kérdezték, honnan meriti csudás hitét, mely fényeskedő nagy tudományával az ő bölcselétét és a benne rejlő igazságokat örök időkre szólókká teendi. A nagy és szent bölcs az iró asztala fölött függő keresztre mutatott. . .*

Uraim! Ha valaki tőlünk kérdezné meg, hol van a mi hitünk és e hitből gyökerező kereszt pedagógiánk ereje, hol van elévülhetetlensége, a modern lelkek sóvárgását megértő, a szívek hullámzását lecsilapító pedagógiánk forrása, ha megkérdené, hol találhat az örökös ellentétek közt hányódó ifjúság biztos alapot e büszke században: jusson eszünkbe az ősz pápának, X. Leonak herosi alakja, egyénisége, öntudatának méltóságalteljes megnyilatkozása, melylyel az igazságra Istentől nyert fenkölt bizossággal mutatott rá:

— *Megújhodni Krisztusban, a szent keresztben.*

A mi tanító-egyesületünk élete huszonöt éves mesgyén áll. Egy emberi életben huszonöt év is számottevő. Alapja az ő egész életének. Am huszonöt esztendő egy ily egyesületben: tiszteletreméltó. És nagy jelentőségű. Mert a mi egyesületünk a kereszt pedagógiájának szolgálatában, hitvallásában élve és működve, a legnyugtalanabb század haldoklásánál tanulhatta meg jól, hogy *nincs más pedagógiában állandóság és nincs más nevelésben üdv. . . csak a kereszt pedagógiájában.*

„Tömörüljünk.“

A „Heti Szemle“ 43-ik számában „Egyesüljünk“ czimen egy felhívás köttötte le figyelmemet, amely eszme horderejénél fogva megérdemli, hogy vele foglalkozzunk, vele eszmecserét folytassunk, s azt lehetőleg meg is valósítsuk. Tömörülés legyen jelszavunk, mert együttes erővel egy ezélt könnyebb elérni és megvalósítani, mint szétforgácsolt erővel, de meg az eszme fontossága is megkivánja, hogy róla egyet-mást e lap hasábjain elmondjunk. Csekélységem a tömörülés módját így véli megoldani: A „Szatmár—ugocsamegyei róm. kath. néptanító egyesület“ központi választmánya átiratban felhívna az Ung- Bereg- és Máramarosmegyei rk. tanító egyesületeket az egyesülésre. Ha a felhívás eredményre vezetne, akkor a Szatmár-ugocsamegyei rk. néptanító egyesület megys püspök ur Ó Méltósága fővédnöksége alatt „Szatmár Egyházmegyei rk. néptanító egyesület elnevezéssel kezdhetné meg működését.

Igy megalakulva, életbeléptetném a vándorgyűlések megtartását egyházmegyénk városaiban, még pedig egyik évben Szatmáron, azután Ungváron, a következő évben Beregszászban vagy Munkácsen, de inkább Munkácsen, földrajzi fekvésénél és történelmi

nevezetességénél fogva, azután Nagyszőlőson, a következő évben Máramaroszigeten, azután Nagybányán vagy Felsőbányán, de inkább Felsőbányán, azután Nagykárolyban és esetleg Szinerváralján js. — Most könnyen azt kérdezhetté tőlem valaki, hogy igen ám, de honnan vegyük a költséget, amikor még mindig vannak iskolafentartó községek, amelyek tanítóknak a fuvar- és napdijajkat ily közeli helyeken megtartott gyűlésekre sem akarják kiszolgáltatni. Erre nézve szerény véleményem ez:

Indíttatnék egy országos mozgalom s hívjuk fel az ország kath. tanítói egyesületeket, hogy szerkesszenek egy memorandumot a kereskedelmi miniszterhez, hogy a nagyszünetidőre, vagyis június 15-től szeptember 15-ig — 3 hónapra terjedő időre, tanulmányi ut czimen — a felekezeti tanítók részére féláru vasuti jegyet lenne kegyes kiutalni.

A gyűléseket ezután minden év június 15-től július 10-ig terjedő időközben lehetne megtartani. Azért ebben az időben, mert június 15-én tul faluhelyen már az előadások többnyire szünetelnek, városhelyeken is csak az évszázó vizsgálatok vannak hátra, de ezek is június hó 24-, legfeljebb 26-án szintén befejezést nyernek, de meg a kántortanítók is ebben az időben vannak legkevésbé elfoglalva.

Hogy pedig az iskolafentartó községek erszényeit is egy jottával se terheljük eltörtlendőnek vélem az esperesi körü gyűlések megtartását, sőt hogy még kevesebb költséget okozzunk, elegendőnek vélem minden második évben a gyűlések megtartását, mert ha fontos és sürgős ügyek várnának elintézésre, arra nézve elegendőnek vélem a nagyválasztmány egybehívását, mely a sürgős ügyeket elintézhethé. — Dejerős a reményem, hogyha a féláru vasuti jegyet megkapjuk, ugy minden évben is lehetne a gyűlést megtartani, s egy fillérrel sem okoznánk nagyobb költségemlést az iskolafentartóknak.

Igy együvé tömörülve sokkal több és nagyobb munkát végezhetnénk, mint amugy.

Ime főbb vonásokban ismertetem a tömörülést. Igy vélem egy testté koncentrálni, egy táborba gyűjteni Szatmár-egyházmegye tanítóóságát, ilyen tömörített egyesület mellett lehetne azután elérnünk azt, hogy Magyarország északkeleti vármegyéinek megismerhetuók kulturáját, természeti szépségét.

Azt hiszem, hogy egyházmegyénk rk. tanítói között egy sem lesz, ki egy szívvél és egy lélekkel ne óhajtaná az egyesülést.

Igen szívesen venném e lap hasábjain erre nézve a véleményezést és hozzászólást. Azt hiszem, hogy e lap mélyen tisztelt szerkesztője is szíves készséggel nyit tért az ügy megbeszélésére — Fel tehát a tömörülésre! Hogy ez ugy legyen, adja Isten!

Láng Pál,
kántor-tanító.

Köztessük könyveinket Gárdos Ferencz

könyvkötészetében Szatmár, Kazinczy-utca 6-ik szám, hol izléses és esinos munkát gyorsan és jutányosan készíttetnek.

Irodalom. — Művészet.

SZINHÁZ.

Nincs elvámolni valója? A színlapon olvasva a művezetőség figyelmeztetését, hogy „fiatal leányokat a színházba ne hozzanak; azt gondolja az ember, hogy Heves igazgató ezen darabban valami vastag tréfával, durva, sértő frivolitással fogja traktálni a nézőt. Kellemesen csalódtunk. Van a darabban ugyan jókora darab pikantéria, mi elég ok arra, hogy a fiatalok e darab megnézésétől tartózkodják, de a színmű ezen hibáját menti az a rendkívüli szellemesség, melybe a pikantéria burkolva van. A szellemessége, a fejtétőn álló jelenetek, a bonyadalmak, melyek az ily irányu franczia tüzes darabokat jellemzik rendkívüli módon megneveztetik a nézőt. Szerdán és csütörtökön sokat mulattak a szellemes franczia bohóságban nem különben a darab bemutatón; Fodor Oszkár (Trivelin) *Rónai* (Duppont) *Somogyi K.* (La Baulé); a nők közül *Borcsainé* (Duppontné) *Kendi* Boriska (Paulette) és *Váradai* Jolán (Lise) sikeresen juttatták érvényre a vigjátékban csillámló szellemeséget rengeteg tapsot aratva,

A csók király. Ha már van annyi reklamkirály: kalapkirály, acélkirály, vaskirály és pénzkirály, mért nem volna csókkirály is. Az utóbbi azonban aligha éli tul reklamkolégáit mert az Orbán-Sztojánovics-féle „Csókkirály“ bizony gyengén van elboicsátva hazulról, sem szöveg, sem zene, mindkettő nélkülöz eredetiséget, ujdonságot s különösen a zene kedvelő melodiákat. A csókkirály partitúrája tehát arra való, ahoz hasonló érdemmel bíró operettek kerültek: ad acta. Szombaton és vasárnap mutatta be a társulat ezt a rövid életű gyenge operettet; szombatra még volt nézője, de már vasárnap ugyanesak meglátszott a házon, hogy a „Csókkirály“, visszontlátásán éppen nem örülnek. Az előadó személyzet igyekezett a darab gyengeségén segíteni, de minden törekvésük kárba veszett munka volt, egy-két jelenetet leszámítva szárnalmas vergődés volt a munkájuk. *Balla N.* ezimszerepben, *Tibor Lóri* (a király) *Somogyi* (Bombatillós) szerepeikben próbálkoztak eredményt mutatni, de nem koronázta igyekezetüket siker. Magukon a színészek is meglátszott a megfeszítő munka, egész este kedvetlenül játszottak.

„Színházi ujság.“ Ily czimű kis esinos lapocska jelenik meg naponta este 6 órakor míg a színi saizon tart ifj. *Litteczky* Endre *Biki* Sándor jó nevű hírlapíró társaink szerkesztésében és kiadásában. A lapocska régi hiányt pótol. Alakja és tartalma a fővárosi ily irányu lapokhoz van szabva s mondhatjuk, hogy amint az első számokból tapasztaljuk — a tartalmát és alakját tekintve oly nivón áll, hogy bármily fővárosi színházi ujsággal megállja a versenyt. Ajánljuk a színházba járó közönség figyelmébe és pártfogásába. Ára 4 fill. Kapható minden hírlap árusító üzletben és este a színház előtt a buzgó „rikkanes“ hadnál.

CSAPÓ LAJOS

SZATMÁR, Deák-tér 7., (I. emelet).

ELSŐRANGU PAPI-
ÉS POLGÁRI SZABÓ

Magyar díszruhák, Polgári ruhák,
Papi öltönyök, Liberliák,
Reverendák, Szarvasbőr-
Czimádák, nadrágok,
Palástok, fővegek, Bőr kabátok
készítését elvállalom.

Mindennemű öltöny készítésénél a fősulyt az elegáns szabás és finom kivitelre fektetem, a mellett teljes kezeséget vállallok szállítványaim valódi színe és tartósságáért. Nagy raktár honi és angol szöveteiben. Tisztelettel CSAPÓ LAJOS, szabómester.

Színházi műsor: Ma 11-én szerdán: Gyermek, színmű. Páros, 12-én, esütörtökön: Aranyvirág, operette. Páratlan, 13-án, pénteken: János vitéz, operette. Zóna, Páros, 14-én, szombaton: Szobalány, vigjáték. Páratlan, 15-én, vasárnap d. u.: Méltóságos eszímadia, bohózat. Zóna, 15-én, este: Bohémszerelmem, operette Páros.

„Az inkvizíció.” Mi a valóság a sok hazugság között? Irta: Petrányi Ferencz, kalocsai képzőintézet tanár. — Régi fegyver a katolikus egyház ellenségeinek kezében az inkvizíció. Evvel hadakoztak a tudományos vitákban, a társadalmi összejöveteleken, a parlamentben. Semmi sem bizonyult olyan alkalmas eszközként, hogy az egyházat mint vértől eszegező zsarnokot, mint a gondolat és akaratszabadságot kiméretlenül elnyomó rabszolgatartót tüntessék föl. Mert e névnek hallatára a katolikusok elnémulnak s szégyenkezve védekezni sem mertek. Olyan merészen rágalmaztak ellenfeleink, hogy már elhittük a nyirkos börtönökről a szörnyű kínzó eszközökről, a megszámlálhatatlan máglyákról, bitófákról, autodafékról szóló meséket ezeket a gyalázatos rémregényeket. Itt az ideje, hogy végre megszabaduljunk attól a lidérenyomástól, mely eddig a katolikus intelligencia szívére nehezedett az inkvizíció miatt! Mindenütt győzedelmesen terjed a katolikus igazságok ereje. Győzzön az igazság a történelem lapjain is! Nézzünk katolikusok, a mi egyházunk multjába s győzdődjünk meg, hogy az egyház mindig az volt, ami ma is: türelmes, szerető anya, ki szigorú eszközökkel is védte fiait, de soha senkit igaztalanul meg nem támadott, halálos ellenségeinek sem lett lőhőrává. Nines nekünk mit restelnünk: egyházunkra mindig büszkék lehetünk. Ezt tapasztalja az ember. ha Petrányi Ferencz az inkvizícióról írott művét olvassa. Egyszerű, áttekinthető fölosztásban, érdekeljes eleven írásmódban élénk állítja az inkvizíció egész irodalmát. Kimutatja előbb, hogyan terjedt el az a sok balvélemény, kik a z inkvizíció történetének meghamisítói. Azután részletesen elmond mindent, amit a megbízható történeti kulfők alapján az inkvizícióról csak tudni lehet.

Nemesak katolikus. hanem minden vallású történetirőkből meríti anyagát. Akárhány protestáns tudósok okulársa méltóságait halljuk. A becsületes protestáns történetirők a legnagyobb megbotrányozással beszélnek hit-sorsosaiknak eléggé el nem ítélhető álnok eljárásáról, akik történelmet gyártottak csak azért, hogy a katolikus egyházat bemoeskolhassák. Végül rágalmozóinknak hűséges képét festi meg Petrányi kitünő röpirata. Bebizonyítja, hogy épen ők voltak az inkvizitorok a zsarnokok, kik igenis olkóvták azt a kegyetlenséget, melyet az egyházra fognak. Talán vannak közöttünk, akik még sohasem hallottak protestáns inkvizícióról. Épületes lesz ezen fejezetnek olvasása. A röpirat a Kalocsai Néplap-ban megjelent cikkek nagy nyomása kibővítve. Már a cikkek nagy feltűnést keltettek. A legelőkelőbb körökben olvasták. Sok művelt embertől hallottam, hogy csak e cikkek olvasása után ábrándult ki az inkvizícióból. Pedig az inkvizíció rémképeit

ki köll törölni minden igazságos embernek a fejéből. Nem lehet ezért e füzetet eléggé ajánlani. Ilyen önérzetes és meggyőző hangon még nem cáfolták az inkvizíciót magyar nyelven. Akinek van érzéke az igazsághoz nyuljon e füzet után. Olvassa el gondosan. Minden katolikusként megedződik tőle katolikus öntudata, a más vallású pedig megszabadul egy gyűlöletes elítéllettől. A füzetet igen eszinosan állította ki Juresó könyvnyomdája. Kapható a szerzőnél Kalocsán. Terjedelme: 132 oldal. Ára 70 fillér; tíz példány rendelésénél darabja 50 fillér.

HIREK.

Küldöttség a főpásztornál. Csütörtökön déli 12 órakor a Kölesey-kör választmányára jelent meg e püspök ur Ó Méltósága előtt *Kende* Zsigmond es. kir. kamarás, elnök vezetése mellett és átnyújtotta Ó Méltóságának a kör diszelnökévé történt megválasztásáról szóló diszoklevelet. *Kende* Zsigmond üdvözlőlvén a főpásztort, kérte a diszelnökség elfogadására, mit a főpásztor készséggel teljesített. A küldöttség tagjai voltak dr. *Fechtel* János ügyvezető alelnök, *Szabados* Ede titkár, *Bakesy* Gergely a muzeumi szakosztály elnöke, *Nagy* Vincze jegyző, *Kölesey* János, *Orosz* Alajos, *Novák* Lajos és *Majthényi* András választmányi tagok. A püspök igen kegyesen fogadta a küldöttséget és hosszasan elbeszélgetett annak tagjaival.

Főuri nász. Római szent birodalmi széki gróf *Teleky* József, gróf *Teleky* Sándor fia tegnap esküdtött örök hűséget szobi *Luzenbacher* Pál leányának, Máriaának Szobon.

Személyi hír. *Binder* András dr. kanonok Budapestről, hol betegségben gyógyulást keresett, visszaérkezett körünkbe. Egészen jobban érzi magát és remélhető, hogy az orvosok által rendelt hasznos diéta mellett mihamarabb visszatér régi jó egészségére.

Negyven éves jubileum. *Rónay* Antal miniszteri tanácsos az ungvári főerdőhivatal főnöke most töltötte be szolgálatának 40-ik esztendejét. Ez alkalomból a főerdőhivatal tisztikara testületileg jelent meg előtte s *Zachár* Jakab erdőmester, helyettes hivatalfőnök üdvözölte tisztársai nevében. *Rónay* megköszönte a szép figyelmet, de kifejezést adott annak, hogy nem barátja az ünnepelésnek. Korunk betegségének tartja, hogy valakit kötelességének teljesítéséért ünnepeljenek. És legtöbnyire megesis, hogy érdemtelenekeket ünnepelnek a nagy nyilvánosság előtt.

Elhalt plébános. *Adamkovich* Jenő szentszéki ülnök, nagybereznai plébános, Ungvármegye törvényhatósági bizottságának tagja e hó 7-én életének 54-ik, áldozópapságának 31-ik évében elhalt. Földi részeit e hó 9-én délelőtt 10 órakor helyezték a nagybereznai sirkertben a közönség nagy részvétele mellett örök nyugalomra. *Adamkovich* Jenő már 23 éve gondozza a nagybereznai híveket. Ugy a községben, mint a vármegyében tisztelettel és szeretettel környezték. Általános megdöbbenést keltett váratlan halála, mely szívzélhűdés folytán következett be. Kiváló pap volt, híveinek szerető atyja,

egyházközségének fáradhatatlan gondozója, pedig plébániája egyike volt a legterhesebbeknek. Lelkészkedése idején épült a perecsenyi templom is. *Adamkovich* az ungmegyei Homokon született 1855. május 15-én. Iskolai tanulmányainak végeztével 1877. július 18-án szentelték áldozópappá. Most mint segédlelkész működött Sándorfaluban, Vinnán Nagybereznán, Munkácson, Szerednyén, Ungváron. 1885-ben lett lelkész, a következő évben plébános Nagybereznán. 1904-ben szentszéki tanácsosnak neveztetett ki. A felsőungi esperesi kerület papsága szeretett oltártestvéreinek elhunytát gyászjelentésben tudatja.

Szédelgés a jótékonyág nevében.

Az országot keresztül kasul járják a József Kir. Herceg Szanatorium nevében egy kis kék 60 filléres füzettel, mely „Védekezés a tüdővész ellen” czimtel viseli. A füzetet Rákosesabán nyomatták. Semmi oka sincs a jelzett czimtel viselni, mert a füzetkésben a védekezésről egy árva szó sincs. De még kevesebb oka van bárkinek az egyesület nevében azt terjeszteni, mert ezzel az egyesület senkit meg nem bizott. Nevével illetéketlenül visszaélnék. Kérünk mindenkit, hogy a füzet terjesztőit adják át a hatóságnak.

Uj alapító tag. Bulyi és jékei dr. *Jékey* István erdődi szolgabíró, 100 koronával a Széchenyi társulat alapító tagjai sorába lépett.

Elhalt főszolgabíró. *Eötvös* Róbert erdődi főszolgabíró e hó 7-én Erdődön elhalt. Vármegyénk egyik régi előkelő családjából származott. Előbb mint szolgabíró szolgálta a megyét, a mult évben megejtett választás alkalmával lett erdődi főszolgabíró. Halála vesztesség a közigazgatásra és a megyei életre, melynek egyik rokonszenves, tevékeny tagja volt.

Uj esperes. A munkácsi püspök *Markovics* Pál tekeházi gk. lelkészt a szászfalusi kerület másodesperesévé kevezte ki.

Egyházmegyei hír. A püspök ur Ó Méltósága *Glazarovits* Bertalaut küldötte Nagybereznára kisegítő lelkésznek.

Hymen. *Nagy* Károly színérváraljai kereskedő jegyet váltott *Galló* Antal nagybányai lakos leányával, Margitkával. — *Császay* László tanár a napokban esküdtött örök hűséget Munkácson *Nagy* Gusztáv vármegyei utbiztos leányának, Ida kisasszonynak. — *Cloaje* János es. és kir. hadnagy jegyet váltott *Máray* Lajos ref. főgimn. tanár leányával *Viola* kisasszonnyal. Ifj. *Hann* József iparos szombaton esküdtött örök hűséget városunkban *Kerti* Ilonával. — *Kovács* Zoltán losonezi biztosítóintézeteki tisztviselő vasárnap esküdtött örök hűséget városunkban *Mendel* Ella könyvelőnőnek.

Rehabilitált aljárásbíró. *Klein* Gyula ügynök bűnvádi feljelentése folytán *Ijaz* Gusztáv halmi kir. aljárásbíró felüggesztették állásától és ellene a bűnügyi eljárást megindították. A szatmári kir. törvényszék azonban felmentő ítéletet hozott. A kir. ügyész fellebbezése folytán az ügy a debreczeni kir. ítélőtábla fellebbviteli tanácsa elé került, mely szintén felmentette a megvádolt aljárásbíró, megállapítván, hogy a látszólagos

UJ RUHA-ÜZLET!

Augusztus 1-én nyílt meg Szatmáron,
Deák-téren, (a Fehér-ház mellett)

KORAI ÁRMINNÉ

kész férfi-, női- és
gyermekruha-üzlete,

UJ RUHA-ÜZLET!

ahol a legolcsóbb árak mellett nagy választékban kaphatók férfi-öltönyök, felöltők, utazóbundák, különféle gyermekruhák, valamint dús választékban a legelegánsabb női kabátzikkok.

gyanuokok nemhogy büncselekmény, de még fegyelmi vétség megállapítására sem alkalmasak. A jogerős felmentő ítélet után a járásbíró visszahelyezték hivatalába. *Klein Gyula* ügynök ellen hamis vád és hamis tanulás miatt most ő tette meg a bűnvádi feljelentést.

Gyászír. *Gözner* Dezső, a nagykarolyi kegyesrendi főgimn. V. oszt. tanulója, özv. *Gözner* Antalné nagyreményű fia 14 éves korában Nagykárolyban elhalt. Özv. *Asztay* Antalné, szül. *Fiók* Zsuzsanna 60 éves korában Nagykárolyban elhalt. — *Eösz* Ferencnek, a Károlyi uradalom főszámvevőjének neje, szül. *Schee* Izabella rövid szenvedés után elhalt. *Reich* János m. kir. állatorvos e hó 5-én esteli 7 órakor életének 52-ik, boldog házasságának 26-ik évében hosszas szenvedés után Nagykárolyban elhalt. E hó 7-én helyezték nagy részvét mellett örök nyugalomra. — *Gerber* Ödön színérváraljai gyógyszerész e hó 1-én rövid szenvedés után 71 éves korában elhalt. — *Kugler* János m. kir. főerdőhivatali számvizsgáló Máramarosszigeten 48 éves korában elhalt. — *Karácsonyi* János volt kapnikbányai plébános Nagybányán elhalt. — Özv. *Lajos* Lászlóné, szül. *Lang* Anna urnő 67 éves korában elhalt.

Áthelyezett segédlelkészek. A püspök ur Ó Méltósága *Láng* Gyula slelkészt Színérváraljáról Munkácsra, *Kuliffay* Mihályt Szakasról Színérváraljára, *Szücs* Jánost Színérváraljáról Szatmárra, *Vilmos* Andrást Mezőpetriből Szaniszlóra helyezte át.

Előléptetés. *Weghoffer* Sándor halmai állomás főnököt 1908. november 1-től kezdődött hatálylyal a m. kir. kereskedelemügyi miniszter a VIII. fizetési osztály 3. fokozatából a 2. fokozatba léptette elő.

Tanügyi áthelyezések. A vallás és közoktatásügyi miniszter *Bossin* Margit szatmárnémeti külterületi állami elemi iskolai tanítónőt a szatmárnémeti belterületi állami elemi iskolához, *Koós* Gizella színérváraljai állami elemi iskolai tanítónőt a szatmárnémeti külterületi állami elemi iskolához, *Bednár* Lajos és *Bednárné* *Sediba* Angyalka magyar-pécskai állami elemi iskolai tanítót és tanítónőt a felsővisői állami elemi iskolához helyezte át.

Könyvelőválasztás. A Szatmári Kereskedelmi és Iparbank Ambrózy Gáspár helyére *Andrássy* Istvánt az Ugocsai Takarékpénztár segédkönyvelőjét választotta.

Ajándék temlom részére. Fényes és értékes ajándékkal áldozott *Péterffy* Lajos miniszteri tanácsos és neje a múlt évben Halmiban elhalt Gábor nevű kis fiuk emlékeztetének. Hallottak napján egy értékre és művészeti kivitelre nézve páratlan szép ablakot állítottak fel a halmi katolikus templomban. Az ablak égetett üveglapokon *Gábr*iel arkan-gyalt ábrázolja. A kép gyönyörű színezése ritka becsű művészi munka. Ugy a tervezés, mint a kivitel elsőrendű mesterek műve, úgy hogy a messze környéken nem található hasonló értékű iparművészeti alkotás. A tervezés *Weszely* Vilmos jelenleg Münchenben tartózkodó művészt dícséri, a kivitel pedig *Róth* Miksa európai hírnevű iparművész mun-

kája, a kinek műintézetéből kerültek ki az ország legszebb hasonló alkotásai s legutóbb az „Erzsébet. örökimádás“ templom összes színes ablakai.

Tanítóválasztás. A nagybégányi róm. kath. iskolaszék *Rácz* Pál beregszászi tanítót választotta meg tanítójának. A püspök ur Ó Méltósága a választást megerősítette.

Városi közgyűlés. Városunk törvényhatósága f. évi novemberi közgyűlését e hó 9-én tartotta meg Dr. Falussy Árpád főispán elnöklésével. A közgyűlésen tárgyaló ügyek közül lapunk helyszíne miatt, csak a fontosabbak felemlítésére szorítkozunk. A polgármesteri jelentésből kiemelendő: a vízvezeték ügye rohamosan lép a megoldás felé a negyedik kufurása után biztosra vehető, hogy a vezeték létrejön. A kath. főgimnázium építési ügye szintén gyorsan halad a megoldás felé. Fontosabb tárgyak voltak még. *Mátray* Lajos biz. tag indítványa a mátészalkai vasut menetrendjének megváltoztatása tárgyában, egyhangulag elfogadott. Dr. *Weisz* Sándor biz. tag indítványa a tisztviselői kar fizetésének rendezése tárgyában a polgármester 10 %-os drágasági pótlék-indítványával együtt elfogadott. A III. ker.-ben biz. tag választás 29-én lesz. Elnök *Csoma*y Imre, jegyző *Pap* Zoltán lesz. A vadászati jog a jövő évtől 2810 kor. területbérért Dr. *Lengyel* Alajos ügyvédé lett. A város felir egy városunkban felállítandó kulturmérnöki és állattenyésztési felügyelői hivatal felállítása tárgyában. Az avasi erdők kitermelésére vonatkozólag a belügyi miniszteri jóváhagyás megjött. E tárgyban a közgyűlés a polgármester határozati javaslatát elfogadja. A hatósági átiratok felolvasása után *Kulin* Imre gyógyszerész oklevelének felolvasása illetve kihirdetése után a rendes tempóban folyó közgyűlés 4 $\frac{1}{2}$ órákor véget ért.

Matiné. A Kölesey-kör nov. 15-én vasárnap délelőtt 11 órakor rendezte e télen az első matinéját a városház nagytermében. A matiné műsora ez: 1. Komoly szavalt. Előadja *Csoma*y Győző. 2. Dalokat énekel *Hollósi* József. 3. Felolvasást tart dr. *Némethy* József 4. Trio, Jámor Jenőtől. Előadják: zongorán *Mándy* Bertalanné urasszony, hegedűn *Pfalz* Emil, gordonkán *Mándy* Bertalan. Akik nem tagjai a Kölesey-körnek, csekély beléptdíjat fizetnek.

Katolikus népszövetségi diszgyűlés Nagykárolyban. A katolikus népszövetség nagykárolyi fiókegylete november hó 8-án délután 4 órakor megtartotta első felolvasó diszgyűlését, a melyen a város katolikus intelligenciája és az óriási számban megjelent nép köréből kikerült hallgatóságon kívül 3 mélt. özv. gr. *Károlyi* Istvánné és leánya *Károlyi* Gyuláné *Károlyi* Melinda is jelen volt. A gyűlést megnyitotta *Péchy* László helyi igazgató üdvözölve a jelenlevőket, kivált *Göresöni* Dénes tanárt, a ki a fővárosból lejtött közénk a gyűlés főszónokául. — Ezután *Janitzky* Irma kisasszony szavalt a *Szepesy* László: „az árvateány“ című költeményét meglepő alakító képességgel és drámai elevénységgel. — *Göresöni* Dénes, az ismert nevű katolikus író lépett ezután az emelvényre és beszélt a katolikus

sajtóról. Minden szava igazság, amely mély benyomást tett a jelenlevőkre. Rámutatott a bajokra, a mi mind a pártolás hiányában csuesosodik ki és kimondta, hogy nem jótékony czélu adakozás a sajtó pártolás, nem koldus filléreket kell kérni és adni, mert kötelesség a katolikus sajtó pártolása és kötelességet mulaszt az, a ki a katolikus sajtót nem pártolja és más irányú lapokat járát. — Óriási tapsvihar jutalmazta a felszólalót jelöl, hogy szavai visszhangra találtak és találtak. — *Serly* Béla jogszigorló ur szavalt a kath. népszövetségi kiadót, tüzzel és lelkesedéssel. — Ezután *Nemestóthi Szabó* Albert lépett az előadói emelvényre és a katolikus autonomiáról beszélt. Előadásának legértékesebb része volt, mikor kimutatta, hogy a liberalizmus mindenkinek adott szabadságot, csak az egyháznak nem. A szabadság nevében sürgetjük tehát a katolikus önkormányzati jogot, az autonómiát és kéri a gyűlés hozzájárulását, hogy sürgőnyileg üdvözöljék *Apponyi* Albert grófot, mint a kitől nagyban függ a katolikus autonomia megvalósítása és az autonómiáról szóló törvényjavaslatnak mielőbbi beterjesztését kérjük. — Ugyancsak elfogadásra ajánlotta, hogy szólítsuk fel a sajtó útján a többi kath. népszövetségi csoportokat, hogy hasonlókép sürgetően kérjék az autonómiát. A gyűlés osztatlan lelkesedéssel elfogadta és a szónokot lelkesen éltette. Befejezésül *Pallmann* Péter kegyesrendi tanár beszélt. Beszédjében a magyar kath. egyház sorsát az első szavaltban lefestett árva gyermek sorához hasonlította, a kinek első sorban nevelésre és érvényesülés terén erőre van szüksége. Ép úgy a kath. egyház híveinek nevelésre van szükségük — ezt teszi a katolikus sajtó, azonfelül érvényesülés céljából erőre van szükségük — ezt adja a katolikus autonomia. — Megköszönte ezután a szereplők fáradságát kivált *Göresöni* Dénes urnak, a ki kitartó és a kath. közügyek előre lendítésére kifejtett munkájából mi meritünk legnagyobb lelkesedést. — Megköszönte ezután a mltsz grófnéknak és az egész közönségnek szíve érdeklődését és azzal a gyűlés véget ért. — A gyűlés pozitív eredményeképp vehetjük a buzgó taggyűjtést, a mely a katolikus sajtó egylet érdekében megindult. Megjegyzésül ide esatoljuk, hogy a kath. népszövetség Nagykárolyban minden 5—6 héten rendez oktató felolvasó délutánokat, amelyen mindig közérdekű tárgyat tűznek napirendre.

Joggyakornokok kinevezése. A debreczeni kit. ítélőbíráló elnöke dr. *Bene* Sándor szatmárnémeti kir. törvényszéki és *Kovács* Miklós halmi járásbírói díjtalan joggyakornokokat segélydíjas joggyakornokoknak nevezte ki.

Felolvasó estély. A nagykárolyi ol-táregyesület e hó 22-én kezdte meg felolvasó estéinek sorozatát, melyek Nagykárolyban már a múlt évben közkedveltekké váltak. A műsor összeállítására most is kiváló gondot fordítanak. A felolvasást dr. *Wolkenberg* Alajos fogja tartani, ki nemesak városunkban, hanem Nagykárolyban is már több alkalommal szerzett babérokat a felolvasó asztal mellett. Azonkívül ének számok, melodráma, zongora számok, és élőkép gyönyörködteti az estély publikumát.

A kolozsvári „Kristály“ Gözmosó és Vegytisztító Gyár:

mos, tisztít, **fehérneműeket és felsőruhákat** a legszebb kivitelben, gyorsan, előnyös árak ellenében. **Tíz koronát** meghaladó megbízások bérmentve küldetnek vissza.

Csomagolás díjtalan!
Czím: **„KRISTÁLY“ GÖZMOSÓ GYÁR**
KOLOZSVÁR, Pályaudvar.

Szabad előadás. A Kélesey-kör szabad előadásai e hó 13-án veszik kezdetüket *Schöber* Emil dr. kir. kath. főgimn. tanár és dr. *Tanódi* Endre ügyvéd fognak előadásokat tartani. Előbbi a természetrajz, utóbbi a közgazdaság köréből.

Vecsey Ferencz világhírű hegedűművész f. hó 14-én szombaton, a szatmári városi színházban Benkő Miksa tanár, zongoraművész szíves közreműködése mellett nagy hangversenyt tart. Műsor: 1. Hegedűverseny. Mendelssohn. Allegro molto appassionato, Andante, Allegro molto vivace Vecsey. 2. a) Au Matin. Godard, b) XIII. Magyar Rapsódia. Liszt. Benkő. 3. a) Larghetto. Händl, b) Humoreske. Dvorák, c) Passacaglia. Händl-Tomson. Vecsey. 4. God save the King. Paganini. Változatok az angol himnusz fölött. Vecsey. Helyárak: Alsó- és középpáholy 24 K. Emeleti páholy 18 K. Támlásszék 6 K. Kórszék 4 K. Zártszék 3 K 50 f. Karzati közép ülőhely 2 K. Karzati oldal ülőhely 1.40 K. Földszinti állóhely 2 K. Karzati állóhely 60 fill. A hangverseny pontosan 8 órakor veszi kezdetét. Kérjük a n. é. közönséget pontos időben megjelenni. Jegyek Lővy Miksa könyvkereskedésében válthatók és a hangverseny napján este 7 órától a színházi pénztárnál.

A kath. népszövetség szatmári csoportja e hó 28-án délelőtt 11 órakor tartja meg alakuló közgyűlését. A népszövetséget a központ kiküldöttje fogja ismertetni.

Legényegyleti multság. A nagykarolyi kath. legényegylet e hó 15-én saját helyiségében műkedvelői előadással egybekötött táncmulatságot rendez.

Pásztorjátékok. Szent karácsony ünnepeinek közeledtével felélednek lelkünkben a gyermekkor kedves karácsonyi emlékei. Dolgaink, bajaink közben rá-rá emlékezünk a jó gyermekeket megjutalmazó Jézuska várására, a kedves betlehemesdire, s meg-megesendül fülünkben a rég nem hallott „Csordapásztorok...“ Haladhat a civilizáció, találhatnak ki új meg új gépeket, gyilkolhatják egymást felheccelt népek s lázadhatnak az Isten-házát elvető szociáldemokrácia, karácsony varázsa mindig erőt fog venni minden háborgó indulaton s december hónapjának, az advent négy hetének a kis Jézus várása marad az uralkodó eszméje. Irodalom, művészet mind ehhez kapcsolódni, a néplélek ebből merit lelkesedést és megnyugvást s ez irányban keresi még mulatságát, szórakozását is. Visszatér a színjáték ez ősi forrásához s a pásztorok hódolatának egyszerű bemutatásában csak úgy gyönyörködik, a mint gyönyörködött abban a XII. vagy XIII. század egyszerű magyarja. Kívánatos és ajánlatos az ilyen szokásoknak minél épebb megőrzése, mert velük népünk gondolkodásának legnemesebb elemeit conserváljuk. A Szent-István-Társulat kiadásában egész csomó pásztorjáték jelent már meg, válogathat belőlük a karácsonyi előadások rendezője. Egyik szebb, mint a másik s mindegyik egy célt szolgál: a keresztény tradíciók fenntartásában rejlik nemzetnevelő tendenciát.

Egyleti közgyűlés. A szatmármegyei gazdasági egyesület fogyasztási és értékesítő szövetkezete városunkban e hó 18-án délelőtt 10 órakor a városház tanácstermében rendkívüli közgyűlést tart.

Kartel bank. A „Magyar Pénzügy“ biztos forrásból közli azt a hírt — melyet minden ellenkező cáfolattal szemben fenntart, — hogy a bankkérdésre nézve a fuzioval kapcsolatban az a megállapodás jött létre a ko-

lició vezérférfiai és a pártok között, hogy a közös bank szabadalma mai formájában nem újított meg, hanem az Osztrák-magyar bank kettéválasztatik és a két intézet kartelviszonyba lép egymással. Ezzel szemben a függetlenségi párt lemond közjogi programjának sürgetéséről a közjogi kérdések kikapcsolásával egyesül az alkotmány párttal és a néppárt egyik, Zichy Aladár gróf vezetése alatt töredékével. Az eként fuzionált nagy párt hangzatos gazdasági és szociális programmal megy bele az új választásba. A bankkérdés megoldása tehát a kartelbank lesz. Ez azt jelenti, hogy a mai állapot csak névleg változik. Tényleg — pénzügyi hatását és funkcióját tekintve az új banknak — meg marad a bank közösség. A kartelbank ugyanis a két bank jegyeinek teljes paritását jelenti mindkét állam területén. Jelenti a teljesen azonos kamatpolitikát és ugyanazt a kamatlábat. Az önálló bank főelőnye tehát, amely miatt annyira sürgetik a felállítását: az Ausztriától független hitelpolitika, azontul sem lesz megvalósítani.

A tisztviselők választatnak. A belügyminiszter elrendelte, hogy a tisztviselő-kivételével a többi tisztviselőket ezután ne a főispánok nevezzék ki, hanem az illető törvényhatósági bizottságok válasszák.

A Petőfi ház sorsjátéka. A Petőfi Társaság fáradságot nem ismerő buzgósággal törekedik megvalósítani azt a kulturális és kegyeletes célját, hogy a Petőfi házban összegyűjtse és mielőbb hozzáférhetővé tegye a közönségnek Petőfi ereklyéit s azokat a nemzet kincsévé avassa. A Petőfi múzeum fenntartása — a Petőfi társaság gondja. A Társaság segítségért a magyar társadalomhoz fordul. A Petőfi ház meg lesz, ha a társaságnak erre a célra rendezett sorsjátékát a magyar társadalom fölkarolja. A pénzügyminiszter által engedélyezett tárgysorsjáték, melyet a Társaság házi kezelésben rendez, tulajdonképpen a közönség áldozatkészségének a meghálálása, amennyiben a nyereményekben gazdag sorsjáték egy koronás sorsjegyei egyáltalán nem állanak arányban azokkal a nagyértékű nyereménytárgyakkal amelyek a sorsjegyvásárlók között kisorsoltatnak. A mellett tehát, hogy a vásárlók igen nagy nyerési esélyekhez jut, — egyuttal egy nemes. hazafias fenntartási költségeihez. A nyeremények száma: 2010, tehát — eltérőleg a szokásos sorsjátéktól — minden sorsjegynek igen nagy nyerési esélye van. Az összes nyeremények értéke 76,000, a főnyeremény: 25.000 korona. A Petőfi Társaság már szétküldte az ország minden részébe sorsjegyeit és arra kéri a hozzájárulást, hogy a sorsjegyek vételével és terjesztésével legyen segítségére a nemes cél megvalósítása.

Nagy vásárok. Szatmáron november 17—18. Halmiban nov. 30. decz. 1. Nagykarolyban decz. 7. Krasznabélteken decz. 22-én lesznek országos vásárok.

Özv. Lauf Józsefné és Fia szobafestő Szatmár, József kir. herceg-u. 14. sz. 35 év óta fennálló üzlet.

Elvállal szoba és templomfestést, tapétázást, mázolást és minden e szakba vágó munka gyorsan és pontosan való elkészítését olcsó árak mellett. Szíves pártfogást kér özv. Lauf Józsefné és Fia.

Aki jó bort szeret inni, keresse fel a HUNGÁRIÁT. Egy liter must házhoz 28 krajczár. Kiemelendő még a többek közt egy palaczk saját töltésű bor Hungária gyöngye cím alatt 50 krajczár.

Makóczy Géza papi és polgári szabó Szatmár, Eötvös-utca 4/a. sz.

Ajánlja a főt. lelkész urak szíves figyelmébe modern szabó műhelyét, hol is mindennemű reverendákat és papi öltönyöket a legnagyobb pontossággal és jutányos árak mellett készítenek.

Tisztelettel

Makóczy Géza, sekrestyés

Aki egy jó varrógépet óhajt venni, az forduljon teljes bizalommal **Hammer Ignácz műszerészhez Szatmár, Battyhányi-utca 1-ső sz.**, mert mint értesültünk, megszerezte a világhírű „Pfaff“ gépek egyedüli képviselőjét és ez maga is már a legnagyobb biztosítékot nyújtja arra, hogy egy kitűnő varrógépet kap az, aki nála szerezi be ezen cikkekben a szükségletét.

A legolcsóbb óra és ékszer üzlet **Kepes Dávid** mű-órás és ékszerésznél, közvetlen a Színházzal szemben, nagy raktár mindennemű ékszerekben, órákban. Tajtékeműekben és látszerési cikkekben — a legolcsóbb árak mellett. **Minden óra javítás egy évi jótállással csak 80 krajczár.**

Értesítés. Értesítem a m. t. közönséget, hogy ház, birtok, üzlet és lakásközvetítő irodámat Várdomb-utczába, az izr. templommal szemben helyeztem át. **Zichermann Mór**

Hölgyek figyelmébe!

Több évi külföldi tanulmányaim, tapasztalataim és gyakorlataim után hazajöttem és szülővárosomban **Széchenyi-utca 14. számú házban** (Árpád-utca sarkán) angol és francia

női felsőruha divattermemet

megnyitottam. A nagyrabecsült hölgyek szíves pártfogását kérve, maradtam tisztelettel

Bánk Lőrincz,

a berlini szabásztani akadémián kiképzett okl. szabász.

Hangszer üzlet!

Szalai Simon

hangszer és zongorakészítő s hangoló

Szatmár, Kazincy-u. 14. Guttman-palota.

Szerkesztői üzenet.

R. I. Az illető lappéldány nem érkezett meg hozzánk. **Többektől** küldött kéziratok helyszüke miatt kimaradtak. Amint lehetséges, sorra kerülnek.

Munkatárs: **Vlázts Vincze.**

Nyomatott a Pázmány-sajtóban Szatmáron.

**ŐSZI SARJU
LEGELŐ**

300 hold kiadó

a csonkási bérletünkön.

NEUSCHLOSZ TESTVÉREK

Szatmár, Deák-tér 7. sz.

Telefon szám 16.

A ki igazán finom, kényelmes, elegáns és tartós honi gyártmányu lábbelit akar vásárolni, az bizalommal fordulhat

Kívánatra mérték után bármilyen kivitelű czipők és csizmák is készülnek.

Vuja János

-hoz, **SZATMÁR, Deák-tér,** (Keresztes András-féle ház) aki dusan felszerelt **czipő-raktárában** csakis **valódi finom bőrből,** a már is világhírű hazai gyárakban czipőket és csizmákat **nagyon is versenyképes árak mellett** hozza forgalomba és üzletéből **minden olosabb rendű készítményt a szokásos bőr és talp utánzatokat teljesen kikészítölte,** és a kinék áru csinosság dolgában is párját ritkítja

TÖRLEY CASINO
TALISMAN
GRAND VIN

Megjelent

a Pázmány Képes Naptár

az 1909. évre.

Kapható a Pázmány-sajtó könyvnyomdában Szatmáron, Iskola-köz 3.

Ara 60 fillér. Ara 60 fillér.

!! Tömeges megrendelésnél árkedvezmény!!

Hammer Ignácz

műszerész, kerékpár és varrógépraktár Szatmár, Batthyányi - u. 1.
Schwarz Albert-féle bolthelyiségben.

Világhírű

varrógépek Szatmárme-
gye egyedüli képviselője.

Kedvező részletfizetés, 8 éves jótállás.

Szakszerű javítóműhely

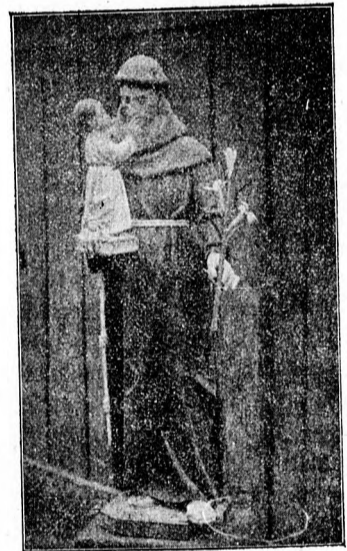
Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

SZABÓ SÁNDOR, SZATMÁR

SZOBRÁSZ, ARANYOZÓ ÉS OLTÁRÉPÍTŐ, WESSELÉNYI-UTCZA 3. (SAJÁT HÁZ).

Elvállalom új oltárok, szószékek, szent sírok, szent szobrok készítését kőből, fából vagy imitációból. Régi munkák felújítását mérsékelt árak mellett készítek. Új oltárképeket hírneves festőművészek közreműködésével állítom elő. Műtermemben kész templom- és szabadiszkek vannak raktáron. Továbbá e helyen is felhívom a főtisztelendő urak szíves figyelmét a műtermemben készletben levő stáció-dombormű képek megtekintésére. Költségvetéssel, rajzokkal díjmentesen szolgálok. Az aranyozás tiszta Katalin arannyal történik. Az ügy könnyebb elintézése céljából saját költségen utazom bárhova.

Teljesített munkáimról számos elismerő levél van birtokomban, úgy mint Ft. Govrik János kerületi esperes, kökényesdi rk. plébános urtól, Ft. Ekl. Lajos r. telkész urtól, Ft. Damjanovich Viktor gk. esperes-telkész urtól, Ft. Köncs László rk. telkész urtól, és Ft. Unger Lajos rk. telkész urtól, melyeknek szövegét helyszűke miatt nem ismertethetem.

Elsőrendű porosz kőszén és vágott tűzifa

valamint

**I. rendű bükkhasábfa,
I. rendű gyertyánfa,
I. rendű cserfa,
I. rendű tölgyfa,**

vastag hántott vargafa,
többféledorongfakapható

Fischer Herman

fakereskedőnél Szatmár,
Báthory-utca 10. sz. Telefon 122.
Raktárak: a lakásnál, a Szentvér-
és máv. állomásnál.

Bakos és Papp

épület- és műlakatosok SZATMÁR, Kazinczy-utca 28. sz.

Ajánljuk a mai kor igényeinek megfelelően berendezett

lakatos-műhelyünket

a m. t. közönség szives figyelmébe, hol is a legszolidabb árak mellett készítünk mindennemű épületvasalásokat, modern vasrácsokat, kapukat, ajtókat, sírkerítések, csinos kivitelű takaréktűzhelyeket és modern kivitelű vasbélyegzőket.

Különös gondot fordítunk kutfelszerelésekre és mindennemű javításokra.